

Inițiativa *EUREKA* și Programul *Eurostars* în ROMÂNIA

Rolul inițiativei *EUREKA* in Europa :

EUREKA a fost creată în anul 1985 ca o inițiativă inter-guvernamentală cu scopul de a crește productivitatea și competitivitatea industriei și economiei țărilor europene pe piața mondială, printr-o strânsă cooperare în domeniul tehnologiilor avansate, între întreprinderi industriale, universități și institutele de cercetare.

România este membră a inițiativei *EUREKA* începând cu anul 1997, Secretariatul Român Eureka funcționând în cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării - Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică (ANCS).

Obiectivele *EUREKA* sunt:

- Facilitarea și generarea de proiecte inovative orientate către cerințele pieței, prin sprijinirea cooperării dintre întreprinderi (mari și IMM-uri), institute de cercetare și universități,
- Oferirea unui acces facil la cooperarea internațională, printr-o rețea de agenții naționale / departamente / ministere,
- Sprijinirea proiectelor strategice pentru industrie, prin oferirea unor platforme propice pentru inițierea discuțiilor asupra domeniilor europene cheie,
- Creșterea participării IMM-urilor prin asistarea lor în stabilirea de parteneriate, prin construirea de rețele de cooperare în CDI între industrie, universități, institute de cercetare și IMM-uri,
- Sprijinirea participării țărilor Central și Est Europene, prin alinierea potențialului de CDI existent al acestora cu cerințele pieței, și prin integrarea întreprinderilor din aceste state în 'high-tech joint ventures',
- Deschiderea *EUREKA* către cooperarea la nivel mondial, prin promovarea acesteia ca partener semnificativ pentru cooperare tehnologică, în țări non-europene,
- Creșterea vizibilității *EUREKA* prin activități la nivel național și la nivel de rețea, în scopul facilitării generării de proiecte,
- Îmbunătățirea eficienței rețelei *EUREKA*, continuarea dialogului susținut dintre industrie și comunitatea științifică, asigurarea unei mai bune cooperări cu alte inițiative (Programele Cadru ale Uniunii Europene, COST și alte scheme multilaterale), în beneficiul cetățenilor europeni,
- Asigurarea finanțării proiectelor inovative, facilitarea accesului la sursele private (capitaluri de risc, EIB, etc.)

STRUCTURA *EUREKA*

EUREKA este o inițiativă inter-guvernamentală formată din 41 de state membre, printre care și Uniunea Europeană.

Nivelul executiv al *EUREKA* este asigurat de o rețea de 41 de Coordonatori Naționali de Proiecte (NPC) – care conduc Secretariatele naționale *EUREKA* - proveniți din ministerele sau agențiile guvernamentale relevante pentru acest domeniu. Rețeaua NPC oferă informații generale, sprijină și facilitează accesul spre sursele naționale de finanțare, utilizând o expertiză științifică și cunoștințe de marketing.

Grupul reprezentanților la Nivel Înalt (High Level Representatives) - **Nivelul decizional curent** - este alcătuit din reprezentanți naționali ai țărilor membre (reprezentanți ai miniștrilor), cu responsabilități în domeniul cooperării internaționale, urmării implementării politicilor naționale în domeniul dezvoltării tehnologice și inovării, etc. Grupul HLG are responsabilitatea aprobării și a acordării statutului internațional de proiecte EUREKA.

Nivelul politic este asigurat de către grupul miniștrilor de resort (cercetare, dezvoltare tehnologica și inovare). Aceștia se reunesc de regulă o dată pe an (în luna iunie) în cadrul Conferinței Ministeriale și stabilesc politicile și strategiile inițiativei.

Structura

Structura EUREKA este de tip „**bottom-up**”, ceea ce înseamnă ca managementul, durata, bugetul și toate aspectele ce țin de derularea proiectelor, revin partenerilor - întreprinderi, institute de cercetare, și universități. Această structură permite o cooperare flexibilă între participanți (industrie-cercetare), și facilitează implementarea rapidă pe piață a rezultatelor proiectelor de cercetare aplicativă.

Acces / Reguli de participare

Un proiect EUREKA este implementat de cel puțin 2 parteneri din cel puțin 2 state membre (comparativ cu regulile mai complicate de participare de la Programele Cadru), în vederea dezvoltării inovative a unui produs, proces sau serviciu cu aplicabilitate imediată pe piață. Partenerii (companii, institute de cercetare, IMM-uri, universități, etc.) trebuie să demonstreze un interes comun în colaborarea pentru atingerea obiectivelor proiectului, și să dovedească o implicare financiară semnificativă. Coordonatorul din partea română trebuie să fie neapărat o companie/ întreprindere.

O astfel de structură:

- facilitează transferul tehnologic în cadrul Europei,
- permite industriei să propună proiecte pe diverse topici dictate de către nevoile pieței,
- sprijină diseminarea experienței unei bune cooperări în cercetare, dincolo de granițele europene,
- creează contacte internaționale de lungă-durată, care pot servi pentru viitoare proiecte FP.

EUREKA nu are apeluri/competiții pentru propuneri de proiecte, oferind astfel industriei și altor deținători de interese, posibilitatea de a realiza proiecte în tot timpul anului. Există, totuși, două perioade anuale (în lunie februarie-martie și respectiv septembrie-octombrie) când proiectele Eureka pot fi depuse pentru evaluare în vederea obținerii statutului de proiect Eureka, finanțat de ANCS prin UEFISCDI (Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării).

Durata

Regulile simple și birocrăția minimă implicate de participarea la un proiect EUREKA, permit o procesare rapidă a propunerilor de proiecte de către membrii EUREKA. În cca 60% din cazuri: de la data depunerii propunerii și până la obținerea statutului de proiect EUREKA, trec cca 4 luni. Acest aspect permite ieșirea pe piață într-un timp foarte scurt a rezultatelor finale ale proiectelor.

Un proiect EUREKA mediu presupune: o durată de 30 de luni, 3-4 participanți și un buget de cca. 1.5 milioane de euro.

Poziția unică a inițiativei EUREKA, oferită de: experiența în cercetare și inovare a participanților, structura sa flexibilă, apropierea de nevoile pieței, permite inițiativei o adaptare mai rapidă la schimbările și nevoile pieței și astfel permite o livrare mai rapidă de produse, procese și servicii solicitate/necesare.

Proiectele/inițiativele EUREKA CLUSTER si UMBRELLA

Proiectele Cluster sunt proiecte de importanță strategică, proiecte pe termen lung, conduse ca și inițiativă a industriei, cu scopul de a dezvolta tehnologii cheie pentru competitivitatea europeană.

Proiectele cluster au fost concentrate inițial asupra domeniului ICT, jucând un rol esențial în construirea unei cooperări eficiente, reușind să aducă împreună producători de echipamente pentru semiconductori, producători de hardware, companii producătoare de semiconductori și alte echipamente electronice.

În prezent sunt funcționale 8 proiecte de tip cluster, în domenii ca: microelectronică, energie durabilă, biologie și medicină, ICT, domeniul forestier și farmaceutic.

Proiectele de tip cluster implică un număr mare de parteneri în principal din mediul industrial, permițându-le nu numai împărțirea riscului și a beneficiilor acestor proiecte inovative, dar și jucarea unui rol cheie în promovarea unor anumite sectoare industriale, beneficiind de sprijin financiar guvernamental la nivel național.

Proiectele Cluster EUREKA funcționează pe baza unei strategii multi-aniuale (de regulă pentru 4 ani) – ‚Roadmap’ - care definește liniile directoare ale proiectului. Sub-proiectele cluster sunt dezvoltate și propuse în cadrul unor „apeluri” pentru propuneri de proiecte, în vederea atingerii ‚obiectivelor’ propuse în Roadmap. Ca urmare a rezultatelor obținute și a schimbării rapide a cerințelor pieței, a dezvoltărilor tehnologice, anual, acest Roadmap este îmbunătățit/completat/modificat.

Această actualizare, această flexibilitate a rețelei în fapt, permite atât menținerea participanților pe piață în domeniile lor specifice, cât și o re-afirmare a angajamentului lor în cadrul acestui proiect.

Proiectele Umbrella sunt rețele pan-europene bazate pe sinergia dintre organizații, sunt axate asupra unor domenii tematice și tehnologice specifice, și au ca obiectiv facilitarea generării de proiecte inovative în cadrul acestor domenii.

Finanțarea pentru cele mai recent aprobate sub-proiecte Cluster și Umbrella este asigurată, fapt care întărește ideea ca acest gen de proiecte funcționează și sunt credibile – bugetele menționate reprezentând în fapt dimensiunile proiectelor.

Ca și în cazul proiectelor tradiționale EUREKA, sub-proiectele Cluster și Umbrella sunt concentrate asupra cercetării-dezvoltării pre-industriale și au ca scop producerea unor rezultate aplicabile, și care să fie asimilate rapid de către piață.

Participarea întreprinderilor / IMM-urilor la EUREKA

În cadrul EUREKA, întreprinderile/ IMM-urile participă cu drepturi și obligații egale ca orice alt tip de participant: companie privată, institut de cercetare, universitate, etc., atât ca participant la proiect, cât și ca 'leader' de proiect. Un proiect Eureka trebuie condus de către o întreprindere/ IMM.

Întreprinderile/ IMM-urile care derulează proiecte EUREKA sunt definite cu precădere ca fiind orientate către inovare, sunt capabile de conducă proiecte pe termen mediu și lung, și sunt în strânsă legătură cu cerințele pieței.

În decursul celor peste 20 de ani de experiență a EUREKA cca 1125 de IMM-uri au participat în proiecte individuale sau în proiecte de tip Cluster, acest număr reprezentând mai mult de 40% din numărul total de participanți. S-a demonstrat (printr-un studiu efectuat la nivel de rețea) ca participarea IMM-urilor la proiecte EUREKA aduce o contribuție tehnologică relevantă, acestea fiind capabile să-și comercializeze rapid rezultatele din cercetare și să-și crească profiturile și numărul de angajați.

Schema flexibilă și ușor abordabilă a EUREKA, participarea în condiții egale, împărțirea riscurilor și a profitului sunt aspecte apreciate și căutate de companii/ IMM-uri.

Schemele de finanțare ale EUREKA

Finanțarea proiectelor EUREKA se face la nivel național, din bugetele pentru cercetare-dezvoltare ale statelor membre, care sunt stabilite în concordanță cu prioritățile și procedurile naționale, în mod autonom.

Sprejiniul național pentru participanții la proiecte EUREKA este:

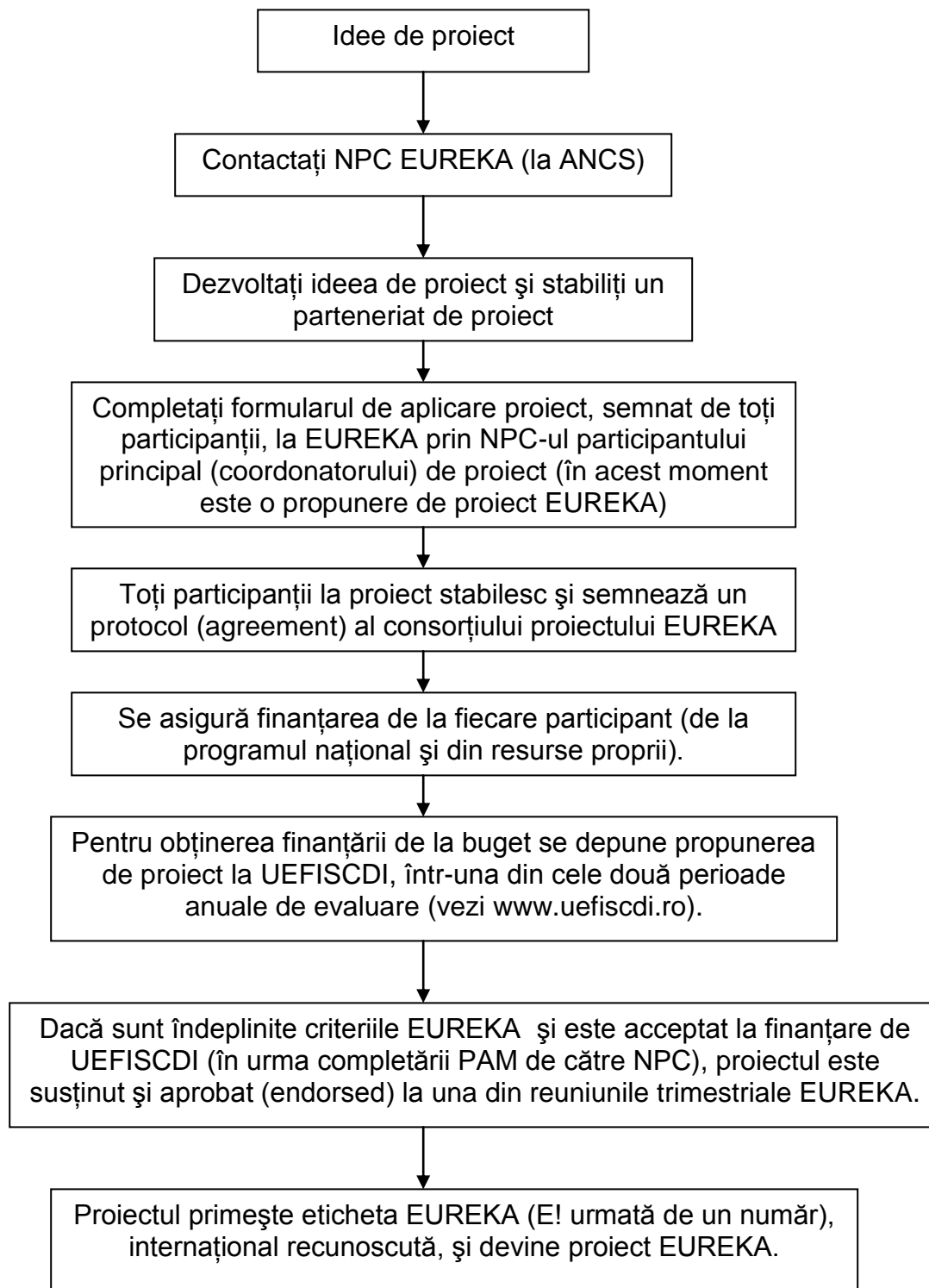
- Logistic, prin organizarea unui Secretariat EUREKA național, care ajută la pregătirea propunerilor de proiecte, evaluarea și monitorizarea lor,
- Financiar, prin alocarea unor fonduri din surse publice.

Fiecare stat membru își stabilește cuantumul sprijinului financiar din fonduri publice, sistemul de selecție și de acordare a acestui sprijin, precum și forma de acordare: grant sau/și împrumut. Sprijinul din partea statelor membre EUREKA poate veni de la unul sau mai multe ministere sau agenții responsabile pentru finanțarea cercetării, din mediul privat, poate fi acordat numai IMM-urilor sau Institutelor de cercetare și Universităților, sau numai întreprinderilor mari.

Statele membre pot avea scheme de finanțare dedicate proiectelor EUREKA, programe și bugete dedicate, sau pot sprijini participarea la astfel de proiecte pe baze competiționale, în cadrul programelor lor naționale.

Bugetele alocate participării la EUREKA pot fi fixe, alocate anual, sau pot fi suplimentate în funcție de numărul de proiecte.

Etapele parcurse de la idee la propunerea de proiect EUREKA

Programul Eurostars - Schemă comună (Eureka și CE) de finanțare a proiectelor inovative

Eurostars este un Program European de finanțare a IMM-urilor dezvoltat de Inițiativa Eureka și Comisia Europeană în baza articolului 169 al tratatului european. Proiectele se depun la Secretariatul EUREKA și sunt evaluate în vederea selectării pentru finanțare de experți internaționali acreditați ai Programului.

Având în vedere interesul european major pentru implicarea tot mai activă a întreprinderilor/ IMM-urilor în proiectele CDI europene și ca urmare a discuțiilor purtate între inițiativa EUREKA și reprezentanți ai Comisiei Europene, cu ocazia Conferinței Ministeriale EUREKA de la Paris (iunie 2004), s-a semnalat necesitatea dezvoltării unor mecanisme financiare concrete, pentru revigorarea și întărirea colaborării dintre EUREKA și Programele Cadru ale UE, pe baza instrumentelor: Art. 169 sau Art. 171 ale Tratatului de la Amsterdam.

Ca urmare a recomandărilor Conferinței Ministeriale, Grupul la Nivel Înalt EUREKA (în întâlnirea din oct. 2004) a decis investigarea posibilității dezvoltării unui program comun, pentru „research intensive or high-tech SMEs” prin aplicarea Art. 169, mandatând președinția olandeză a EUREKA să dezvolte acest subiect și să organizeze întreaga rețea pentru obținerea unor rezultate.

Programul **Eurostars** a devenit operațional în Septembrie 2007, astfel, la 17 septembrie 2007 a fost lansată prima competiție pentru propuneri de proiecte.

Eurostars oferă un cadru financiar gândit special pentru IMM-urile care realizează activitate de Cercetare-Dezvoltare, prin care se vor putea demonstra capacitățile antreprenoriale ale IMM-urilor, potențialul ridicat pentru dezvoltare al acestora, potențialul de interacțiune imediată cu piața, capacitatea IMM-urilor de a conduce consorții și proiecte internaționale.

Programul își propune să obțină proiecte inovative, prin încurajarea companiilor de a realiza proiecte cu un grad mai ridicat de risc din punct de vedere tehnologic, care să vină în întâmpinarea cerințelor pieței și ale societății.

Eurostars poate oferi o șansă reală pentru o sincronizare și armonizare a programelor naționale de cercetare-dezvoltare la nivel european.

Pentru programul Eurostars, fiecare stat membru EUREKA, participant și la EUROSTARS va aloca anual un buget specific, prin programele naționale existente. Bugetul alocat de fiecare stat este variabil, în funcție de cerințele și posibilitățile naționale, și va fi dedicat sprijinirii participanților proprii (IMM-uri în principal, dar nu numai).

Proiectele sunt adunate și evaluate la nivel central, european, de către paneluri de experți internaționali, independenți, pe baza unor criterii de evaluare și de eligibilitate comun acceptate, de toate statele membre Eurostars..

Pana la acest moment 33 de state membre EUREKA, împreună cu Comisia Europeană participă la Programul EUROSTARS. Site-urile publice ale celor două programe sunt:

EUREKA: <http://www.eurekanetwork.org>;

Eurostars: <http://www.eurostars-eureka.eu>

Detaliile privind modul de desfășurare a depunerilor de aplicații, evaluarea și calendarul pentru inițiativa Eureka și pentru programul Eurostars, la nivel național se găsesc pe site-ul ANCS: <http://www.ancs.ro>,

și pe site-ul Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI): <http://www.uefiscdi.ro>.

Pachetul de informații referitor la derularea formalităților pentru depunerea proiectelor, contractarea și finanțarea proiectelor Eureka și Eurostars (după primirea statutului de proiect Eureka, și respectiv după aprobarea pentru finanțare a proiectelor Eurostars) se află pe pagina Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI).

- Programul Eurostars este un angajament al rețelei EUREKA pentru a armoniza și sincroniza programele naționale de sprijinire a IMM-urilor cu activitate de cercetare. Proiectele Eurostars servesc unui scop civil, sunt direcționate pentru dezvoltarea de noi produse, procese sau servicii și sunt inițiate de un IMM. Acest IMM trebuie să fie dintr-un stat membru EUREKA, angajat în programul Eurostars (stat membru Eurostars). IMM-ul ar trebui să coopereze cu cel puțin un participant din alt stat membru Eurostars.
- Programul Eurostars este cofinanțat de Comisia Europeană.
- IMM-ul ce realizează C&D este un IMM conform definiției europene, și pentru care în plus: cel puțin 10% din timpul total echivalent (FTE- Full Time Equivalent) se ocupă cu C&D, sau 10% din profit este reinvestit în C&D).
- Programul Eurostars va avea ca scop:
 - să încurajeze IMM-urile, în special acelea cu mare potențial de creștere, pentru a crea noi oportunități de afaceri, bazate pe rezultatele C&D,
 - să creeze o rețea suport internațională de susținere pentru IMM-urile ce realizează C&D,
 - să aducă noi produse, procese și servicii pe piață, mai repede decât ar putea fi altfel posibil.

Definiția europeană a unui IMM:

Definiția întreprinderilor mici și mijlocii			
Criteriu	Micro-întreprinderi	Întreprinderi mici	Întreprinderi medii
Număr de angajați	< 10	< 50	< 250
Profitul anual	< 2 Mil. Euro	<10 Mil. Euro	< 50 Mil. Euro
sau Balanța anuală	< 2 Mil. Euro	<10 Mil. Euro	< 43 Mil. Euro
Independența	Nu mai mult de 25% din capital sau din drepturile de vot sunt direct sau indirect controlate în comun sau individual de una sau mai multe întreprinderi, care nu sunt ele însele IMM-uri, sau de persoane publice.		

Programul Eurostars va fi deschis pe toată durata anului pentru finanțarea aplicațiilor, cu 1-2 termene limită pentru aplicații pe an.

Secretariatul Eurostars va informa publicul din timp despre datele limită de depunere a aplicațiilor.

Secretariatul Român pentru EUREKA/Eurostars:

Anca GHINESCU

Reprezentant în Grupul la Nivel Înalt (HLG)

Director

Departamentul de Integrare Europeană și Cooperări Internaționale

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică

str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București,

Tel. / Fax. + 4 021 212 7791/ +4 021 318 3053

E-mail: anca.ghinescu@ancs.ro

Antoaneta POPESCU

Reprezentant adjunct în Grupul la Nivel Înalt (HLG)

Consilier

Direcția Generală Programe

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică

str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București,

Tel. / Fax. + 4 021 310 2709/ +4 021 310 2709

E-mail: antoaneta.popescu@ancs.ro

Vasile LUNGU

Coordonator Național de Proiecte (NCP)

Consilier

Departamentul de Integrare Europeană și Cooperări Internaționale

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică

str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București, etaj 4, cam. 401

Tel. / Fax. + 4 021 318 3065/ +4 021 316 9275

E-mail: vasile.lungu@ancs.ro

Ovidiu Alupei

Coordonator Național adjunct de Proiecte (NCP)

Expert

UEFISCDI

str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București, etaj 4, cam. 423

Tel. / Fax. + 4 021 302 3859/ +4 021 392 3869

E-mail: ovidiu.alupei@uefiscdi.ro

Marius MITROI

Ofițer de Proiecte (PO)

Coordonator Program Inovare,

UEFISCDI

str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București, etaj 4, cam. 421

Tel. / Fax. + 4 021 302 3859/ +4 021 302 3859

E-mail: marius.mitroi@uefiscdi.ro

Cătălin MOLAGIC

Ofițer de Proiecte (PO)

Monitor Program Inovare

UEFISCDI

str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București, etaj 4, cam. 423

Tel. / Fax. + 4 021 302 3859/ +4 021 392 3869

E-mail: catalin.molagic@uefiscdi.ro